

Υπόθεση T-366/00

Scott SA

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Τιμή πώλησεως οικοπέδου — Απόφαση που διατάσσει την ανάκληση ενίσχυσης ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά — Σφάλμα κατά τον υπολογισμό της ενίσχυσεως — Υποχρεώσεις της Επιτροπής σχετικά με τον υπολογισμό της ενίσχυσεως — Δικαιώματα του λαβόντος την ενίσχυση — Κανονισμός (ΕΚ) 659/1999 — Άρθρο 13, παράγραφος 1»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (πρώτο τμήμα) της 29ης Μαρτίου 2007 II - 802

Περίληψη της αποφάσεως

1. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απόφαση της Επιτροπής — Εκτίμηση της νομιμότητας βάσει των πληροφοριών που είναι διαθέσιμες κατά τον χρόνο της εκδόσεως της αποφάσεως*
2. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Διοικητική διαδικασία — Υποχρεώσεις της Επιτροπής — Επιμελής και αμερόληπτη εξέταση*
(Άρθρο 88 ΕΚ)

3. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Διοικητική διαδικασία — Καθορισμός του ποσού της επιστρεπτέας ενισχύσεως*
(Άρθρο 88 ΕΚ)
4. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Έννοια*
(Άρθρο 87 ΕΚ και 88 § 2 ΕΚ)
5. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Διοικητική διαδικασία — Υποχρεώσεις της Επιτροπής — Επιμελής και αμερόληπτη εξέταση*
(Άρθρο 88 § 2 ΕΚ)
6. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Διοικητική διαδικασία — Δυνατότητα της Επιτροπής να στηρίξει την απόφασή της στις διαθέσιμες πληροφορίες — Προϋπόθεση*
(Άρθρο 88 § 2 ΕΚ· Κανονισμός 659/1999 του Συμβουλίου)

1. Η νομιμότητα αποφάσεως της Επιτροπής στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων πρέπει να εκτιμάται βάσει των πληροφοριών που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή όταν έλαβε τη σχετική απόφαση. Επομένως, δεν μπορούν να προβληθούν ενώπιον του Πρωτοδικείου πραγματικά στοιχεία που ήταν άγνωστα στην Επιτροπή και τα οποία δεν της επισημάνθηκαν κατά την ενώπιόν της διαδικασία. Ωστόσο, δεν προκύπτει ότι αποδεικτικά στοιχεία που προέβαλε ο δικαιούχος ενισχύσεως με την προσφυγή ακυρώσεως δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για τους σκοπούς της εκτιμήσεως της νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής, εάν παραδεκτώς προβλήθηκαν στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία πριν την έκδοση της αποφά-

σεως και εάν η τελευταία τα απέκλεισε για αβάσιμους λόγους.

(βλ. σκέψεις 45-46)

2. Μολονότι κανένα μέτρο της διαδικασίας ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που διέπονται από το άρθρο 88 ΕΚ δεν επιφυλάσσει, μεταξύ των ενδιαφερομένων, ιδιαίτερο ρόλο στον λαβόντα την ενίσχυση και μολονότι αυτός δεν έχει

την ιδιότητα του διαδίκου, η Επιτροπή μπορεί, λαμβανομένης υπόψη της υποχρεώσεώς της να προβεί σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση του φακέλου, υπό ορισμένες συνθήκες, να λάβει υπόψη της τις παρατηρήσεις του λαβόντος την ενίσχυση που υποβάλλονται μετά την εκπνοή της προθεσμίας που τάσσει στους ενδιαφερόμενους η απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως.

Αυτό συμβαίνει όταν επί σημαντικού για τον λαβόντα την ενίσχυση ζητήματος, αμφισβητούμενου και δυσχερώς αποδεικνυόμενου, λαμβανομένου υπόψη του μακρού χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε από την τέλεση των πραγματικών περιστατικών, που αφορά την αξία του πλεονεκτήματος που του αποδίδεται, ο λαβών την ενίσχυση κοινοποιεί πληροφορίες, κατόπιν συσκέψεως στην οποία συμμετείχαν αντιπρόσωποί του και κατά τη διάρκεια της οποίας η Επιτροπή, για να διευκολυνθεί η διαδικασία, επέτρεψε την προσκόμιση, εντός νέας προθεσμίας που έταξε, συμπληρωματικών πληροφοριών.

(βλ. σκέψεις 54-63)

3. Η επιστροφή της παράνομης ενισχύσεως δεν έχει ως στόχο να επιβάλει κύρωση μη προβλεπόμενη από το κοινοτικό δίκαιο, αλλά να χάσει ο λαβών την ενίσχυση το πλεονέκτημα το οποίο απολάμβανε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του και να επανέλθουν τα πράγματα στην προ της καταβολής της εν λόγω ενισχύσεως κατάσταση. Γι' αυτό η Επιτροπή δεν μπορεί,

για λόγους επιείκειας προς τον δικαιούχο, να διατάξει την επιστροφή ποσού μικρότερου από την αξία της ληφθείσας ενισχύσεως ούτε, για να τονίσει την αποδοκιμασία της ως προς τη σοβαρότητα της παράνομης πράξεως, να διατάξει την επιστροφή ποσού μεγαλύτερου από την αξία της ενισχύσεως που έλαβε ο δικαιούχος. Σ' αυτήν εναπόκειται επομένως να καθορίσει, κατά τον σαφέστερο επιτρεπόμενο εκ των περιστάσεων τρόπο, την εν λόγω αξία. Μολοντί μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά την εκτίμηση της νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής ειδικές περιστάσεις λόγω των οποίων δεν κατέστη εφικτή παρά μόνον η κατά προσέγγιση εκτίμηση της ακριβούς αξίας της ενισχύσεως, πλην όμως η εκτίμηση αυτή αποτελεί πραγματικό ζήτημα στο οποίο ο κοινοτικός δικαστής πρέπει να ασκεί πλήρη έλεγχο και το παραδεκτό της εκτιμήσεως αυτής δεν παρέχει στην Επιτροπή περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τον καθορισμό του ποσού του οποίου διατάσσει την επιστροφή.

(βλ. σκέψεις 94-96)

4. Στο πλαίσιο εκτιμήσεως της αξίας ενισχύσεως που χορηγήθηκε υπό τη μορφή πωλήσεως οικοπέδου σε υποτιθέμενη προνομιακή τιμή, η αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς συνεπάγεται τον υπολογισμό της τιμής πωλήσεως που θα μπορούσε να επιτευχθεί την εποχή εκείνη υπό κανονικές συνθήκες αγοράς. Κατά την έρευνα στο πλαίσιο του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, η Επιτροπή έχει υποχρέωση να καθορίσει την αξία του αγαθού βάσει της πλέον αξιόπιστης μεθόδου. Η υπο-

χρέωση αυτή δεν τηρείται όταν η εκτίμηση διενεργείται βάσει του ιστορικού κόστους αγοράς και διαρρυθμίσεως του επίμαχου οικοπέδου που παρουσίασε ο πωλητής, εν προκειμένω οι οικείες αρχές του Δημοσίου, αντί της προσφυγής σε άμεση και ανεξάρτητη εκτίμηση της αγοραίας αξίας που είχε το εν λόγω οικόπεδο κατά την ημερομηνία της συνάψεως της συμβάσεως μεταβίβασης. Η αγοραία τιμή του οικοπέδου δεν καθορίζεται, πράγματι, αναγκαστικά από το κόστος που αναφέρει ο πωλητής, διότι ενδέχεται να έχει επηρεαστεί από πολλαπλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων η σχέση προσφοράς και ζήτησης κατά τον χρόνο της πώλησεως.

(βλ. σκέψεις 106-108)

της ενισχύσεως στην οποία προέβη εφαρμόζοντας τη δική της μέθοδο υπολογισμού αμφισβητείται από σειρά άλλων εκτιμήσεων, οι οποίες βασίζονται σε διαφορετικές μεθόδους, δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα για να εξαλείψει την αβεβαιότητα ως προς την εκτίμησή της.

(βλ. σκέψεις 135-136)

5. Η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση που υπέχει, στο πλαίσιο της επίσημης φάσης εξετάσεως των κρατικών ενισχύσεων που διέπεται από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, να διεξαγάγει την έρευνά της λαμβάνοντας υπόψη με επιμέλεια και αμεροληψία το σύνολο των στοιχείων της υποθέσεως, ώστε να διαφωτιστεί πλήρως επί του συνόλου των στοιχείων αυτών, διότι, μολονότι πληροφορήθηκε ότι η εκτίμηση του ποσού

6. Σε θέματα κρατικών ενισχύσεων, βάσει των αρχών της νομολογίας οι οποίες παρατίθενται από τον κανονισμό 659/1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88 ΕΚ], η Επιτροπή δικαιούται, ελλείψει αντίθετων πληροφοριών από τους ενδιαφερομένους, να στηρίζεται στα στοιχεία, έστω και αν είναι εσφαλμένα, που περιλαμβάνονται στην απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως, τα οποία διαθέτει κατά τον χρόνο εκδόσεως της τελικής αποφάσεως, όταν τα οικεία στοιχεία αποτέλεσαν αντικείμενο διαταγής της Επιτροπής την οποία απηύθυνε στο κράτος μέλος σχετικά με την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών.

Αν αντιθέτως δεν απευθύνει διαταγή στο κράτος μέλος περί παροχής πληροφοριών όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά στα οποία προτίθεται να στηριχθεί, η Επιτροπή δεν μπορεί να δικαιολογεί στη συνέχεια τα ενδεχόμενα πραγματικά σφάλματα διατεινόμενη ότι, τη στιγμή της λήψεως της αποφάσεως περί περατώσεως της επίσημης διαδικα-

σίας εξετάσεως, βασίμως μπορούσε να λάβει υπόψη μόνο τα διαθέσιμα τότε πληροφοριακά στοιχεία.

Επομένως, αν η Επιτροπή στηρίζει την απόφασή της σε διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με ορισμένα πραγματικά στοιχεία χωρίς να τηρήσει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, τις διαδικαστικές προϋποθέσεις που δέχεται η νομολογία και τις οποίες επιβάλλει ο κανονισμός 659/1999, το Πρωτοδικείο μπορεί να ασκήσει τον έλεγχό του σχετικά με το αν το γεγονός ότι ελήφθησαν υπόψη τα εν λόγω πραγματικά στοιχεία θα μπορούσε να οδηγήσει σε σφάλμα εκτιμήσεως με αποτέλεσμα να θίγεται το κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Επιπλέον, το δικαίωμα της Επιτροπής να λάβει την απόφασή της στηριζόμενη σε διαθέσιμες πληροφορίες προϋποθέτει, ωστόσο, ότι οι πληροφορίες που διαθέ-

τει είναι αξιόπιστες, γεγονός που δεν ισχύει όταν αυτές έρχονται σε αντίθεση με πληροφορίες που έχει λάβει, π.χ. από τον λαβόντα την ενίσχυση.

Συγκεκριμένα, η άρνηση συνεργασίας κράτους μέλους δεν συνεπάγεται ότι η συμπεριφορά της Επιτροπής δεν ελέγχεται από τον κοινοτικό δικαστή. Η Επιτροπή μπορεί να χρησιμοποιήσει όλες τις εξουσίες της για να λάβει, στο μέτρο του δυνατού, τις εν λόγω πληροφορίες και να ενεργήσει με επιμέλεια. Ενόψει του γεγονότος ότι διαταγή ανακτήσεως, όπως εν προκειμένω η επίδικη, έχει αποτελέσματα σε τρίτους, η Επιτροπή πρέπει να κάνει χρήση όλων των εξουσιών που διαθέτει για να αποτραπεί το ενδεχόμενο να έχει η μη συνεργασία του κράτους μέλους αρνητικές και αδικαιολόγητες συνέπειες σε τρίτους.

(βλ. σκέψεις 146-149)